

FIȘA DISCIPLINEI
ICONOGRAFIA PICTURII BIZANTINE II
ICONOGRAPHY OF BYZANTINE PAINTINGS II
 Anul universitar 2026-2027

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	de Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Arte vizuale
1.5. Ciclul de studii	Master
1.6. Programul de studii / Calificarea	Artă creștină
1.7. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Iconografia picturii bizantine II Iconography of byzantine paintings II		Codul disciplinei	OMR4029	
2.2. Titularul activităților de curs	Lect. Univ. Dr. Balan Bradu-Nicolae				
2.3. Titularul activităților de seminar	Lect. Univ. Dr. Balan Bradu-Nicolae				
2.4. Anul de studiu	2	2.5. Semestrul	3	2.6. Tipul de evaluare	Examen
2.7. Regimul disciplinei	Obligativu	2.8. Tipul disciplinei	Disciplină fundamentală (DF)		

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					42
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					76
Tutoriat (consiliere profesională)					2
Examinări					2
Alte activități					2
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				144	
3.8. Total ore pe semestru				200	
3.9. Numărul de credite				8	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Atelier dotat cu mese, șevalete, materiale pentru pictură și suport de lucru
--------------------------------	--

5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Atelier dotat cu mese, șeavele, materiale pentru pictură și suport de lucru
--	---

6.1. Competențele dobândite în urma absolvirii programului de studii (se preiau din planul de învățământ)¹

Competențe profesionale	
Codul competenței	Competență
CP1	Contextualizează activitatea artistică. Contextualizes the artistic activity.
CP3	Absolventul cunoaște abordările stilistice și conceptuale din iconografie și arta creștină contemporană. <i>The graduate knows the stylistic and conceptual approaches in iconography and contemporary Christian art.</i>
CP11	Absolventul cunoaște metode de analiză vizuală, stilistică, iconografică și tehnică <i>The graduate knows methods of visual, stylistic, iconographic and technical analysis.</i>
CP12	Absolventul cunoaște etapele și componentele procesului creativ în arta creștină. <i>The graduate knows the stages and components of the creative process in Christian art.</i>
CP14	Absolventul cunoaște stiluri de reprezentare vizuală și relația lor cu tradiția iconografică. <i>The graduate knows visual representation styles and their relationship with the iconographic tradition.</i>
Competențe transversale	
Codul competenței	
CT2	Se exprimă într-un mod creativ. Expresses themselves in a creative way.

6.2. Rezultatele învățării specifice programului de studii (se preiau din planul de învățământ)²

Rezultatele învățării vizate prin disciplină		
Codul competenței	Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)	Abilități academice specifice (Specific academic skills)
CP1	1. Absolventul cunoaște contextul teologic, liturgic, istoric și cultural al artei creștine. <i>1. The graduate knows the theological, liturgical, historical and cultural context of Christian art.</i>	1. Absolventul integrează informații din teologie, istoria artei și patrimoniu în formularea conceptului artistic. <i>1. The graduate integrates information from theology, art history and heritage in formulating the artistic concept.</i>
CP3	2. Absolventul cunoaște abordările stilistice și conceptuale din iconografie și arta creștină contemporană. <i>2. The graduate knows the stylistic and conceptual approaches in iconography and contemporary Christian art.</i>	2. Absolventul formulează și clarifică propria abordare artistică în raport cu Tradiția și contextul contemporan. <i>2. The graduate formulates and clarifies their own artistic approach in relation to Tradition and the contemporary context.</i>
CP11	3. Absolventul cunoaște metode de analiză vizuală, stilistică, iconografică și tehnică. <i>3. The graduate knows methods of visual, stylistic, iconographic and technical analysis.</i>	3. Absolventul compară obiecte din contexte diferite, formulând ipoteze privind filiațiile stilistice. <i>3. The graduate compares objects from different contexts, formulating hypotheses regarding stylistic filiations</i>

¹ Se vor prelua din Planul de învățământ al programului de studii acele competențe profesionale și/sau transversale la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa disciplinei. Pentru fiecare competență se va prelua întregul enunț, inclusiv codul competenței, cu formularea care apare în planul de învățământ, fără modificări. Dacă nu se preia nici o competență din oricare din cele două categorii, se șterge linia din tabel aferentă acelei categorii.

² Se menționează rezultatele învățării specifice programului de studiu la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa. Enunțurile, preluate fără modificări din Planul de învățământ în funcție de tipul disciplinei (DF/DS/DC) se trec în dreptul competenței asociate.

CP12	4.. Absolventul cunoaște etapele și componentele procesului creativ în arta creștină. <i>4. The graduate knows the stages and components of the creative process in Christian art.</i>	4. Absolventul structurează procesul creativ în etape clare și monitorizează evoluția acestora. <i>4. The graduate structures the creative process into clear stages and monitors their evolution.</i>
CP14	5. Absolventul cunoaște stiluri de reprezentare vizuală și relația lor cu tradiția iconografică. <i>5. The graduate knows visual representation styles and their relationship with the iconographic tradition.</i>	5. Absolventul experimentează stiluri în faza de schiță și evaluează impactul lor vizual și teologic. <i>5. The graduate experiments with styles at the sketch stage and assesses their visual and theological impact.</i>

7. Rezultatele învățării specifice disciplinei

Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)	
1.	Absolventul va cunoaște metode de analiză vizuală, stilistică și tehnică utilizate în studiul imaginii bizantine și va înțelege limbajul vizual specific iconografiei (compoziție, cromatică, simbolism, canon figurativ). <i>The graduate will know methods of visual, stylistic, and technical analysis, used in the study of byzantine image and will understand the specific language of iconography (composition, color, symbolism, figurative canon).</i>
2.	Absolventul va înțelege diferențele dintre principalele tehnici artistice și impactul lor asupra expresiei iconografice. <i>The graduate will understand the differences between the main artistic techniques and their impact on iconographic expression.</i>
3.	Absolventul cunoaște principalele centre artistice și particularitățile lor stilistice în diferite perioade istorice și va înțelege modul în care contextul geografic, cultural și confesional influențează variabilitatea reprezentărilor iconografice. <i>The graduate knows the mains artistic centres and their stylistic particularities in different historical periods, and will understand the way how the geographic, cultural and confessional context influence iconographic variety.</i>
4.	Absolventul va cunoaște modul în care tradiția meșteșugărească, manualele de tehnică și practica atelierelor au modelat evoluția procesului creativ în iconografia bizantină și post-bizantină. <i>The graduate will know the way how traditional craftsmanship, technical manuals, and workshop practices shaped the evolution of the creative process in byzantine and post-byzantine iconography.</i>
Abilități academice specifice (Specific academic skills)	
1.	Studentul dobândește abilitatea de a examina sistematic o imagine iconografică, de a identifica structurile compoziționale, convențiile ei formale și particularitățile tehnice, și de a formula descrieri și interpretări susținute de argumente academice. <i>The student develops the ability to systematically examine an iconographic image, identify compositional structures formal conventions, and technical features, and formulate well-argued academic interpretations.</i>
2.	Studentul poate compara icoane, fresce sau mozaicuri provenite din diverse centre artistice și epoci, identificând similitudini, diferențe și posibile influențe, și poate integra aceste observații într-o analiză coerentă. <i>The student can compare icons, frescoes, or mosaics from various artistic centers and historical periods, identify similarities, differences, and possible influences, and integrate these observations into a coherent analysis.</i>
3.	Studentul dezvoltă capacitatea de a reda plastic în diferite tehnici modelele utilizate și de a crea unele imagini noi folosind analiza vizuală, tehnică și teologică, în conformitate cu standardele academice. <i>The student develops the ability to render in a plastic techniques the models followed and to create new images using the theological, technical and visual analysis, according to academic standards.</i>

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare - învățare	Observații³
1. Iconografia praznicelor împărătești: funcție, înțeles și Tradiție canonică. Introducere. <i>The Iconography of the Royal Feasts: Function, Meaning and Canonical Tradition. Introduction</i>	Expunere teoretică, prezentare și analiză de imagini, dialog, răspunsuri la întrebări. <i>Theoretical exposition, analysis and presentation of images, dialogue, answers at questions.</i>	1 prelegere
2. Iconografia Bunei Vestiri <i>The iconography of Annunciation</i>	idem	1 prelegere
3. Iconografia Nașterii Domnului <i>The Iconography of Nativity</i>	idem	1 prelegere

³ De exemplu aspecte organizatorice, recomandări pentru studenți, aspecte specifice legate de curs/seminar cum ar fi invitarea unor practicieni în domeniu etc.

4. Iconografia Epifaniei Domnului <i>The Iconography of the Epiphany of the Lord</i>	idem	1 prelegere
5. Iconografia Întâmpinării Domnului <i>The Iconography of the Presentation of the Lord</i>	idem	1 prelegere
6. Iconografia Schimbării la Față <i>The Iconography of Transfiguration</i>	idem	1 prelegere
7. Iconografia Intrării în Ierusalim <i>The Iconography of The Entry into Jerusalem</i>	idem	1 prelegere
8. Iconografia Răstignirii <i>The Iconography of Crucifixion</i>	idem	1 prelegere
9. Iconografia Învierii <i>The Iconography of Resurrection</i>	idem	1 prelegere
10. Iconografia Înălțării Domnului <i>The Iconography of The Ascension of the Lord</i>	idem	1 prelegere
11. Iconografia Pogorârii Duhului Sfânt <i>The Iconography of Pentecost</i>	idem	1 prelegere
12. Iconografia Intrării Maicii Domnului în Biserică <i>The Iconography of the Entry of the Theotokos into the Temple</i>	idem	1 prelegere
13. Iconografia adormirii Maicii Domnului <i>The Iconography of the Dormition of the Theotokos</i>	idem	1 prelegere
14. Concluzii <i>Conclusions</i>	Analiza lucrărilor realizate <i>The analysis of the artworks made</i>	1 prelegere

Bibliografie

- Dionisie din Furna, *Erminia picturii bizantine*, Ed. Meridiane, București, 1979.
- Săndulescu-Verna, C., *Materiale și tehnica picturii*, Ed. Marineasa, Timișoara, 2000.
- Trifa, Alin, *Tehnici iconografice bizantine și contemporane*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2013.
- Chatzidakis, Manolis, *The Cretan Painter Theophanis, The Holy Monastery of Stavronikita, Mount Athos*, 1986.

- *Manouil Panselinos ek tou ierou naou tou Protatou*, Tessaloniki, 2003.
- Sofianos, Dimitrios Z., Tsigaridas, Efthimios N., *Holy Meteora. The Monastery of Saint Nicholas Anapafsas. History and Art*, Kalambaka, 2003.
- *Iera Moni Agiou Dionisiou*, Agion Oros, 2003.
- Touratsoglou, Ioannis, *Macedonia. History, monuments, museums*, Ekdotike Athenon S.A., Athens, 2000.
- Choulia, Suzanna, Albani, Jenny, *Meteora. Architecture – Painting*, Adam Editions, 1993.
- Provatakis, Th. M., *Mount Athos. History, monuments, tradition*, Klearchos Grigoroudis, Thessaloniki, 2001.
- *Byzantina kai Metabyzantina Mnhmeia ths Thessalonikis*, Thessaloniki, 1997.
- Cavaros, Constantine, *Ghid de iconografie bizantină*, Ed. Sofia, București, 2005.
- Monahia, Iuliana, *Truda iconarului*, Ed. Sofia, București, 2001
- Trifa, Razvan – Alin, *Scoala Macedoneana – spre o reconstituire a opus-ului*, Ed. Arcadia Media, Cluj-Napoca, 2009.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare - învățare	Observații
1. Introducere în Iconografia bizantină: funcție, înțeles și Tradiție canonică <i>Introduction in Byzantine Iconography: Function, Meaning and Canonical Tradition</i>	Expunere teoretică, prezentare și analiză de imagini, dialog, răspunsuri la întrebări. <i>Theoretical exposition, analysis and prentation of images, dialogue, answers at questions.</i>	2 prelegeri
2. Iconografia Mântuitorului Hristos <i>The iconography of Lord Christ</i>	idem	5 prelegeri
3. Iconografia Maicii Domnului <i>Iconography of Theotokos</i>	idem	5 prelegeri
4. Concluzii <i>Conclusions</i>	Analiza lucrărilor realizate <i>The analysis of the artworks made</i>	2 prelegeri
Bibliografie		

9. Evaluare

Tip activitate	9.1 Criterii de evaluare ⁴	9.2 Metode de evaluare ⁵	9.3 Pondere din nota finală
9.4 Curs	Cunoașterea specificului fiecărei teme studiate <i>Knowledge of the assigned topics</i>	Examen teoretic <i>Theoretical exam</i>	20%
	Executarea temelor <i>Completion of the assignments</i>	Evaluare pe parcursul semestrului <i>Continous assesment throughout the semester</i>	20%
9.5 Seminar/laborator	Cantitatea temelor date <i>Quantity of the assigned work</i>	Notarea pe parcursul semestrului <i>Grading during the semester</i>	20%
	Calitatea temelor date <i>Quality of the assigned work</i>	Notarea la finalul semestrului <i>Final semester grading</i>	40%
9.6 Standard minim de promovare			
Participare la 50% din cursuri și seminarii <i>Attendance of at least 50% of the courses and seminars</i>			
Minim jumătate din lucrările cerute <i>Completing at least half of the required assignments</i>			

⁴ Criteriile de evaluare trebuie să reflecte direct rezultatele învățării vizate la nivel de program de studii, respectiv la nivel de disciplină. Mai concret, se evaluează achizițiile de învățare menționate în rezultatele anticipate ale învățării.

⁵ Se recomandă stabilirea atât a metodelor de evaluare finală, cât și a strategiei de evaluare pe parcurs.

--

10. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)⁶

	☐	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă						
								
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
								Nu se aplică nici o etichetă
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Data completării:

08/12/2025

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament:

...

Semnătura directorului de departament

.....

⁶ Selectați o singură etichetă, cea care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivește cel mai bine disciplinei. Dacă disciplina tratează tema dezvoltării durabile la modul general (de ex. prin prezentarea/introducerea cadrului general al dezvoltării durabile etc.) atunci se poate alocă eticheta generală de Dezvoltare Durabilă. Dacă niciuna dintre etichete nu descrie disciplina, selectați ultima opțiune: „Nu se aplică nici o etichetă”.